

Olena LUGINA

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Poznań

Reakcja Unii Europejskiej na wybory prezydenta Ukrainy w 2010 r.

25 lutego 2010 r. w Radzie Najwyższej Ukrainy odbyła się oficjalna ceremonia zaprzysiężenia nowego prezydenta Ukrainy – Wiktora Janukowycza. Objęcie najwyższego stanowiska w państwie przez osobę, która poniosła tak głośne fiasko w poprzednich wyborach prezydenckich i która, według wielu ekspertów powinna była zniknąć na zawsze z ukraińskiej sceny politycznej, jest przedmiotem wielu dyskusji tak na Ukrainie, jak i poza jej granicami¹.

Według międzynarodowych i ukraińskich obserwatorów nie stwierdzono nadużyć oraz fałszerstw podczas wyborów, więc tym razem Janukowycz został wybrany na prezydenta w sposób demokratyczny, uczciwie pokonując w drugiej turze swoją rywalkę Julię Tymoszenko.

Tegoroczne wybory prezydenckie na Ukrainie nie budziły tak żywego zainteresowania wśród państw członkowskich UE, jak to miało miejsce w 2004 roku. Występowało zauważalne zróżnicowanie „poziomu” zainteresowania. Niewątpliwie z większą uwagą obserwowano przebieg wyborów w krajach Europy Wschodniej, które łączą z Ukrainą własne interesy

¹ Wówczas Wiktora Janukowycza oskarżono o sfałszowanie wyników drugiej tury wyborów w 2004 r., co zostało udowodnione w Sądzie Najwyższym Ukrainy przez jego oponenta Wiktora Juszczenko. Nie mniej ważny problem stanowi przeszłość, a raczej młodość Wiktora Fedorowicza, a mianowicie dwa wyroki sądowe z 1967 r. oraz 1970 r., zgodnie z którymi Janukowycz został skazany za grabież z użyciem przemocy dokonaną w zмовіе oraz spowodowanie urazów cieleśnych w stopniu średnim. Jednak w 1978 r. Sąd Doniecki uznał Janukowycza niewinnym i wyroki sądowe z lat 1967 i 1970 uznano za nieważne z powodu niemożności udowodnienia zamiaru dokonania przestępstwa w jego działaniach. Więcej informacji na ten temat można znaleźć na stronach internetowych m.in. „Новини України proUA.com”, *Джерело в МВС: документи про погашення судимостей Януковича фальсифіковані*, <http://ua.pro-ua.com/news/2006/01/27/184039.html>; „Українська Правда”, *Судимості Януковича. Чи була фальсифікація постанов про їх скасування?*, <http://www.prawda.com.ua/news/2006/7/25/45072.htm>.

narodowe. Z kolei brak szerokiego zainteresowania wśród pozostałych państw UE można wytłumaczyć ich obecnym zaangażowaniem w rozwiązywanie problemów wewnętrznych UE, takich jak: wdrażanie Traktatu Lizbońskiego, zwalczanie konsekwencji kryzysu finansowego itp. Również w kwestii polityki zagranicznej występują obecnie tematy angażujące uwagę państw członkowskich: perspektywa wstąpienia do Unii Chorwacji i Macedonii, relacje z Turcją, polityka wobec Afganistanu i Iranu.

Dla Unii nie było wielkiej różnicy czy wybory wygra Wiktor Janukowycz, czy też ówczesna premier Julia Tymoszenko – najważniejsze, żeby z tą osobą przysłała polityczna stabilność². Europejscy politycy oczekiwali, iż nowe wybory uwolnią Ukrainę od ciągłych „stresów”, jakie miały miejsce od czasów pomarańczowej rewolucji. Żywe zainteresowanie „młodą demokracją” na Wschodzie w 2004–2005 r. zmieniło się w zmęczenie wywołane niekończącym się kryzysem politycznym. Brak wspólnego stanowiska wśród ukraińskiej elity politycznej tak w sprawach wewnętrznych, jak i zagranicznych oraz konflikty domowe sprawiły, iż Ukraina stała się niewiarygodnym partnerem w oczach Unii Europejskiej oraz całego świata.

Bardzo wielkie znaczenie dla UE ma ewentualne pozytywne nastawienie nowego prezydenta do Rosji, co w dużym stopniu ułatwić mogłoby współpracę na osi Bruksela–Kijów–Moskwa.

Mówiąc o perspektywie integracji Ukrainy z Unią Europejską trzeba przyznać, iż w obecnych warunkach polityczno-gospodarczych instrumenty Europejskiej Polityki Sąsiedztwa i Partnerstwa Wschodniego, na których bazuje obecnie współpraca pomiędzy Kijowem a Brukselą są adekwatne do stanu faktycznego. Dopiero po spełnieniu przez Ukrainę kryteriów kopenhaskich będzie można mówić o wstąpieniu do Unii. Określić granice czasowe w tym przypadku jest bardzo trudno, lecz tegoroczne wybory prezydenckie pokazały krajom UE, iż Ukraina podąża w dobrym, demokratycznym kierunku³.

Na wybory prezydenta Ukrainy przyjechało ponad trzy i pół tysiąca obserwatorów zagranicznych, w tym delegacja Parlamentu Europejskie-

² Г. Снігур-Грабовська, *Важливо, щоб з наступним президентом в Україну прийшла політична стабільність – німецький політолог* (wywiad z dyrektorem Centrum Globalnej Polityki Freie Universität Berlin prof. Klausem Segbersem), „Українське Національне Інформаційне Агенство” [online], 11.01.2010 r. (wejście na stronę: 5.02.2010 r.), dostępny w Internecie: <http://www.ukrinform.ua/ukr/order/?id=861993>.

³ Ibidem.

go, OBWE oraz NATO. Głównym zadaniem dla obserwatorów było sprzyjanie temu, by wybory odbyły się w sposób sprawiedliwy, wolny i klarowny. Obserwatorzy byli nastawieni dosyć optymistycznie i nie spodziewali się żadnych nadużyć, ponieważ już dwa razy wybory⁴ odbyły się z przestrzeganiem zasad demokratycznych⁵.

Oprócz krótkoterminowych misji obserwatorów związanych bezpośrednio z samym przebiegiem głosowania na Ukrainie, jeszcze miesiąc przed pierwszą turą rozpoczęli swoją pracę eksperci z międzynarodowych organizacji społecznych. Europejska Sieć Organizacji Monitorujących Wybory (ENEMO) w swoim raporcie pozytywnie oceniła kampanie kandydatów na najwyższe stanowisko w państwie, odnotowując, iż odbywała się ona w sposób wolny i pluralistyczny, bez wywierania presji na wyborców⁶.

W obserwowaniu wyborów prezydenta Ukrainy wzięło udział 259 obserwatorów międzynarodowej organizacji CIS-EMO z Polski, Niemiec, Francji, Rosji, Białorusi, Armenii, Kirgizji, Mołdowy. W samym Doniecku, który jest jednym z tak zwanych „trudnych regionów” z punktu widzenia uczciwej walki politycznej⁷, zarejestrowano 77 obserwatorów międzynarodowych (stan na 17 stycznia 2010 r.). Wśród nich przeważali przedstawiciele OBWE, Kirgizji, Armenii, Azerbejdżanu, Stanów Zjednoczonych i Irlandii⁸.

⁴ Wybory do Rady Najwyższej Ukrainy miały miejsce w marcu 2006 r. oraz we wrześniu 2007 r.

⁵ Д. Шкурко, *Євродепутат Чарльз Теннок: Активні відносини між Україною і Європейським Союзом будуть продовжуватись і після президентських виборів* (wywiad z członkiem delegacji Parlamentu Europejskiego Charlsem Tennockiem), „Українське Національне Інформаційне Агенство” [online], 15.01.2010 r. (wejście na stronę: 5.02.2010 r.), dostępny w Internecie: <http://www.ukrinform.ua/ukr/order/?id=863292>.

⁶ *Иностранные эксперты будут наблюдать за выборами Президента Украины и за рубежом*, „Електронні Вісті” [online], 16.01.2010 (wejście na stronę: 7.02.2010 r.), dostępny w Internecie: <http://elvesti.com/node/87673>.

⁷ Prócz Donieckiego do składu „trudnych regionów” wchodzi także obwód Lugański, Ternopolski, Lwowski oraz Iwano-Frankowski. О. Кривенко, *У день голосування міжнародні спостерігачі від CIS-ЕМО планують відвідати 5 відсотків виборчих дільниць*, „Українське Національне Інформаційне Агенство” [online], 15.01.2010 r. (wejście na stronę: 6.02.2010 r.), dostępny w Internecie: <http://www.ukrinform.ua/ukr/order/?id=863443>.

⁸ С. Абуков, *У Донецьку на виборах 17 січня зареєстровано 77 міжнародних спостерігачів*, „Українське Національне Інформаційне Агенство” [online],

W tym czasie, gdy politycy UE starali się unikać w swoich wypowiedziach ocen głównych kandydatów na stanowisko prezydenta Ukrainy, europejskie media prowadziły żywą dyskusję na ten temat. Na przykład, niemiecka gazeta „Süddeutsche Zeitung” w jednym ze swoich artykułów porównywała Julię Tymoszenko i Wiktora Janukowycza⁹. Autor stwierdził, iż w polityce zagranicznej nie dojdzie do wielkich zmian. Niezależnie od tego, kto obejmie stanowisko prezydenta, Ukraina nadal będzie musiała balansować między UE a Rosją. Przyczyną tego jest uzależnienie Ukrainy od rosyjskich surowców oraz małe zainteresowanie nią ze strony Zachodu. Jednocześnie mało przewidywalna jest polityka wewnętrzna. Ówczesna premier często nawoływała do demokratyzacji społeczeństwa, ale jako sojuszniczka Wiktora Juszczenki w czasach „pomarańczowej rewolucji” pokazała także, że jest zdolna do autorytarnego stylu rządzenia. Uważano ją za perfekcjonistkę, która pragnie mieć kontrolę nad wszystkimi sferami i elementami swej aktywności. To dotyczyło także jej wizerunku w mediach, więc gdyby została prezydentem, to trudne czasy nastąpiłyby także dla nich.

Natomiast Wiktor Janukowycz, na którego korzyść sfałszowano wyniki wyborów 2004 roku, spróbuje się zrehabilitować w oczach ukraińskich obywateli, a także przedstawić się wspólnocie międzynarodowej jako poważny polityk – takie podejście, jak uważa „Süddeutsche Zeitung”, może być szansą dla Ukrainy. W przypadku zwycięstwa w wyborach Janukowycz ma zamiar poprawić relacje z Ukrainą Zachodnią, gdzie wciąż jest uważany za polityka starego (radzieckiego) typu. Pewne zagrożenie może tkwić w próbie powołania przez Wiktora Fedorowicza na stanowiska kierownicze w państwie swoich sprzymierzeńców, zwłaszcza, że wielu z nich znanych jest z niechętnego stanowiska wobec demokratycznego państwa prawa¹⁰.

Inna niemiecka gazeta „Spiegel” w artykule o Ukrainie pod tytułem *Powrót fałszerza wyborów* pisze, iż po pięciu latach po wydarzeniach rewolucyjnych, euforii na Ukrainie już nie ma. „Pomarańczowa rewolucja” usunęła półautorytarny reżim Kuczmy, są wolne wybory, pluralistyczne mass media oraz silna opozycja, ale kadencja Wiktora Juszczenki jedno-

16.01.2010 r. (wejście na stronę: 6.02.2010 r.), dostępny w Internecie: <http://www.ukrinform.ua/ukr/order/?id=863559>.

⁹ *Zwischentöne im Zwischenland*, „Süddeutsche Zeitung” [online], 11.01.2010 (wejście na stronę: 12.02.2010 r.), dostępny w Internecie: http://archiv.sueddeutsche.apa.at/sueddz/index.php?id=A46529330_OGTPOGWPOPPOOOGSHRPAGO-WWOWGRASWTEEP.

¹⁰ Ibidem.

cznie pokazała jaką chaotyczną, skomplikowaną i brudną może być demokracja¹¹.

Z kolei agencja informacyjna dpa opisuje Tymoszenko jako „żelazną lady”, kobietę z charakterem oraz proeuropejskiego polityka, a Janukowycza – jako „przeciwnika NATO”, którego w życiu prywatnym uważa się za osobę pracowitą, ale jest też cholerykiem skłonny do przemocy fizycznej. Te wybory będą miały wpływ na możliwe wstąpienie do NATO i UE oraz na stosunki z silnym sąsiadem, jakim jest Rosja. Ukraińcy są rozczarowani przede wszystkim tym, iż walka z korupcją nie przyniosła oczekiwanych rezultatów – uważała dpa¹².

Brytyjska gazeta „The Financial Times” w redakcyjnym artykule poświęconym wyborom na Ukrainie pisała, że polityczne fiasko Wiktora Juszczenko stawia Ukraińców przed smutnym wyborem w nadchodzących wyborach prezydenckich. Głównymi rywalami Juszczenki FT uznaje Wiktora Janukowycza oraz jego była sojuszniczkę Julię Tymoszenko, która stała się jego największym wrogiem. Przy tym autorzy artykułu sądzą, że „najbardziej poniżającym dla Ukrainy jest to, iż Janukowycza, którego kampania wyborcza w 2004 roku odznaczyła się masowymi oszustwami, nie wygnano ze wstydem z ukraińskiej polityki”. Udało mu się utrzymać dzięki wsparciu wielkiego biznesu oraz cynicznej kulturze politycznej. Według autorów Tymoszenko mogłaby być bardziej atrakcyjnym wyborem, biorąc pod uwagę jej „pomarańczowy” mandat zaufania. Niemniej jednak zademonstrowała niedopuszczalny oportunizm i ponosi odpowiedzialność za rozpad „pomarańczowej koalicji” razem z Wiktorem Juszczenko. Prócz tego ówczesna premier wykazała skłonność do populistycznego manipulowania gospodarką, co jeszcze bardziej ją destabilizowało. Podsumowując, „The Financial Times” określa Tymoszenko jako antypody stabilności oraz pisze, że Janukowycza, przy wszystkich jego błędach, może okazać się mniejszym złem¹³.

¹¹ B. Bidder, *Comeback des Wahlfälschers*, „Spiegel Online”, 11.01.2010 (wejście na stronę: 12.02.2010 r.), dostępny w Internecie: <http://www.spiegel.de/politik/ausland/0,1518,670703,00.html>.

¹² Німецькі ЗМІ: *Тимошенко – „залізна леді”, а Янукович схильний до насильства*, „Телевізійна Служба Новин” (ТСН) [online], 11.01.2010 r. (wejście na stronę: 5.02.2010 r.), dostępny w Internecie: <http://tsn.ua/ukrayina/nimetski-zmi-timoshenko-zalizna-ledi-a-yanukovich-shilnii-do-nasilstva.html>.

¹³ *Ukraine's dilemma*, „The Financial Times” [online], 10.01.2010 (wejście na stronę: 11.02.2010 r.), dostępny w Internecie: http://www.ft.com/cms/s/0/b2dd-84ee-fe13-11de-9340-00144feab49a.html?nclink_check=1.

Julia Tymoszenko jest najlepszym wyborem dla Ukrainy w obecnej chwili – taką opinię wyrazili redaktorzy opiniotwórczego „The Economist”. Ona (Tymoszenko) jest utalentowanym politykiem, który potrafi wdrażać niewygodne reformy. Żaden z kandydatów nie jest idealny, każdy ma swoje wady, ale biorąc pod uwagę wszystkie czynniki, ona jest najlepszym wyborem. W sposób bardzo negatywny redaktorzy ocenili Wiktora Janukowycza, zaznaczając, iż posiada on „bandycką przeszłość”, w tym dwa wyroki sądowe. Nie posiada natomiast wybitnych zdolności umysłowych, które powinien mieć skuteczny prezydent¹⁴.

Przebieg pierwszej tury wyborów prezydenckich, która miała miejsce 17 stycznia 2010 roku, został pozytywnie oceniony przez zagranicznych obserwatorów. Komisja Europejska w swoim komunikacie z 18 stycznia 2010 r. odnotowała pomyślne przeprowadzenie pierwszej tury wyborów, uwzględniając ocenę pierwszej tury dokonaną przez Misję obserwacji wyborów biura demokratycznych instytucji oraz praw człowieka OBWE. Komisja pochwaliła energiczną kampanię przedwyborczą, która dała możliwość każdemu znalezienia „swojego” kandydata, pokojową atmosferę, w której odbywały się wybory, oraz wysoką aktywność wyborców. W komunikacie została wyrażona nadzieja, iż ukraińscy liderzy polityczni zrobią wszystko, co jest niezbędne, aby druga tura odbyła się w takiej samej bezkonfliktowej atmosferze, wykorzystując do tego pozytywne doświadczenia pierwszej tury.

Wysoki przedstawiciel UE ds. wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Baronessa Catherine Ashton w swoim komunikacie dotyczącym sytuacji wyborczej na Ukrainie zaznaczyła, iż bardzo uważnie obserwuje rozwój wydarzeń przed drugą turą wyborów. Baronessa Ashton bardzo docenia poszanowanie demokratycznych procesów, które ukraiński naród zademonstrował podczas pierwszej tury wyborów w styczniu. Podkreśla także dużą rolę kandydatów na stanowisko prezydenta w zabezpieczeniu warunków, aby podczas drugiej tury naród ukraiński mógł znowu wyrazić swoją wolę w sposób wolny i demokratyczny¹⁵.

¹⁴ *An orange and two lemons. Whoever ends up leading Ukraine needs encouragement from the European Union*, „The Economist” [online], 21.01.2010 r. (wejście na stronę: 11.02.2010 r.), dostępny w Internecie: http://www.economist.com/opinion/displaystory.cfm?story_id=15330469.

¹⁵ Заява Кетрін Ештон, Високого представника Європейського Союзу із закордонних справ та безпекової політики та Віце-президента Європейської Комісії, з приводу передвиборчої ситуації в Україні, „Представництво Євро-

Druga tura wyborów prezydenckich 7 lutego 2010 roku przyniosła zwycięstwo Wiktorowi Janukowyczowi, który uzyskał 48,95% głosów, w tym czasie gdy jego rywalka Julija Tymoszenko otrzymała tylko 45,47%¹⁶.

Dzień po drugiej turze pojawiło się dużo informacji w europejskiej prasie poświęconych wynikom wyborów na Ukrainie. Francuski lewicowy dziennik „Liberation” napisał wprost, że to „Rosja jest wielkim zwycięzcą wyborów prezydenckich na Ukrainie”. Według tej gazety Ukraina „odwróciła się od tradycji Pomarańczowej Rewolucji”, co jest z pewnością powodem satysfakcji na Kremlu. Jest to – jak pisze „Liberation” – „koniec pewnej epoki”¹⁷.

Włoska prasa przyjęła wyniki wyborów prezydenckich na Ukrainie z rozczarowaniem. Wielu komentatorów uważa, iż wybory wygrał rosyjski Premier Władimir Putin¹⁸.

Przekonane jest o tym „Corriere della Sera”. Mediolański dziennik wprost napisał, że jedyną osobą, która skorzysta na zwycięstwie Wiktora Janukowycza, jest „niejaki Władimir Putin”. A to dlatego, wyjaśnia dziennikarz gazety Franco Venturini, że po raz pierwszy od upadku muru berlińskiego „Kreml odzyskuje zaprzyjaźnione ziemie na Zachodzie”. Do tej pory, dodaje publicysta, to Zachód posuwał się na Wschód. Putinowi zależało na tym, by Ukraina nie weszła do NATO i Janukowycz mu to zagwarantuje, podkreśla „Corriere”¹⁹.

пейського Союзу в Україні” [online], 5.02.2010 r. (wejście na stronę: 7.02.2010 r.), dostępny w Internecie: http://ec.europa.eu/delegations/ukraine/press_corner/all_news/news/2010/05_02_2010_1_uk.htm.

¹⁶ ЦИК України офіційно об'явив о перемозі Януковича на виборах, „РІА-НОВОСТИ” [online], 14.02.2010 r. (wejście na stronę: 15.02.2010 r.), dostępny w Internecie: <http://www.rian.ru/politics/20100214/209159130.html>.

¹⁷ H. Despici-Popovic, La revanche de l'homo sovieticus Ianoukovitch, „Liberation” [online], 9.02.2010 r. (wejście na stronę: 11.02.2010 r.), dostępny w Internecie: <http://www.liberation.fr/monde/0101618157-la-revanche-de-l-homo-sovieticus-ianoukovitch>.

¹⁸ *Europejska prasa o wynikach wyborów na Ukrainie*, psz.pl [online], 8.02.2010 r. (wejście na stronę: 9.02.2010 r.), dostępny w Internecie: <http://www.psz.pl/tekst-27542/Europejska-prasa-o-wynikach-wyborow-na-Ukrainie>.

¹⁹ F. Venturini, *Ucraina: vince Yanukovich, ma Timoshenko accusa brogli*, „Corriere della Sera” [online], 8.02.2010 r. (wejście na stronę: 9.02.2010 r.), dostępny w Internecie: http://www.corriere.it/esteri/10_febbraio_08/ucraina-vittoria-yanukovich_cc731c84-147a-11df-95c9-00144f02aabe.shtml.

Nie czekając na oficjalne wyniki Centralnej Komisji Wyborczej gratulacje nowemu prezydentowi Ukrainy złożyło wiele głów państw z całego świata. Jednym z pierwszych był prezydent Lech Kaczyński. Prezydent RP zapewnił ukraińskiego kolegę, iż Polacy pozostaną adwokatami Ukrainy w Unii Europejskiej i będą okazywali szerokie wsparcie w kwestiach euroatlantycznych. Lech Kaczyński zaprosił Wiktora Janukowycza do wizyty w Polsce, aby jak najprędzej omówić kwestie dotyczące współpracy dwustronnej²⁰.

Przewodniczący Komisji Europejskiej José Manuel Barroso składając gratulacje z powodu wybrania Wiktora Fedorowicza na stanowisko prezydenta Ukrainy zaznaczył, iż podczas kampanii wyborczej, jak i w dniach wyborów Unia Europejska jeszcze raz była świadkiem wierności wartościom demokratycznym oraz woli w kontynuacji reform, które zademonstrował naród Ukrainy. Barroso podkreślił, iż wybory odbyły się zgodnie z międzynarodowymi standardami. W swoim liście przewodniczący zapewnił prezydenta także o tym, iż UE będzie nadal okazywała Ukrainie wsparcie polityczne, ekonomiczne, finansowe oraz techniczne tak na poziomie dwustronnym, jak i za pomocą Partnerstwa Wschodniego. Jednocześnie podkreślił, iż UE w pełni popiera pogłębienie procesu politycznego stowarzyszenia oraz integracji gospodarczej między UE i Ukrainą, wyrazem tego jest wola szybszego zakończenia negocjacji nad Umową Stowarzyszenia między UE i Ukrainą²¹.

W swoich gratulacjach dla Wiktora Janukowycza przewodniczący Rady Europejskiej Herman Van Rompuy również zaznaczył fakt, iż wybory przeprowadzono według standardów międzynarodowych z przestrzeganiem zasad demokratycznych. Przewodniczący podkreślił pogłębienie współpracy między Ukrainą a UE w ciągu ostatnich pięciu lat oraz wyraził wiarę w to, iż pod kierownictwem Janukowycza wspólne relacje będą szybko się rozwijały i negocjacje nad nową Umową Stowarzyszeniową w najbliższym czasie zostaną pomyślnie zakończone. H. Rompuy do gra-

²⁰ Качинский ждет Януковича в гостях. И как можно скорее, „foRum” [online], 25.02.2010 r. (wejście na stronę: 25.02.2010 r.), dostępny w Internecie: <http://for-ua.com/politics/2010/02/25/174535.html>.

²¹ Президент Європейської Комісії Жозе Мануел Баррозу привітав Віктора Януковича із обранням на посаду Президента України, „Представництво Європейського Союзу в Україні” [online], 12.02.2010 r. (wejście na stronę: 15.02.2010 r.), dostępny w Internecie: http://ec.europa.eu/delegations/ukraine/press_corner/all_news/news/2010/2010_02_12_2_uk.htm.

tulacji dołączył także zaproszenie dla nowego prezydenta Ukrainy do złożenia wizyty w Brukseli – im szybciej tym lepiej²².

Na osobną uwagę zasługuje zaprzysiężenie nowego prezydenta Ukrainy, które miało miejsce 25 lutego 2010 roku. W porównaniu do inauguracji Wiktora Juszczenki w 2005 roku ceremonia Janukowycza nie była tak porywająca. Wzięło w niej udział 51 delegacji zagranicznych oraz prezydenci ośmiu państw. Rosja była reprezentowana przez przewodniczącego Dumy Państwowej Borisa Gryzłowa, Unię Europejską reprezentowali przewodniczący Parlamentu Europejskiego Jerzy Buzek, wysoki przedstawiciel UE ds. wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Baronessa Catherine Ashton oraz przewodniczący Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy Mevlut Cavusoglu.

Jak podkreślali ukraińscy dziennikarze, opisując zaprzysiężenie prezydenta Ukrainy Wiktora Janukowycza, w tym dniu ukraińskie społeczeństwo jakby zignorowało to jakże ważne wydarzenie w historii ukraińskiego państwa. Ulice Kijowa były puste, tylko przy Radzie Najwyższej stało kilkunastu emerytów, którzy przyszli wspierać nowego prezydenta, ale tłumów, które można było obserwować pod Centralną Komisją Wyborczą przy ogłoszeniu wyników pierwszej tury wyborów, nie było. W Radzie Najwyższej podczas zaprzysiężenia nie byli obecni pierwszy prezydent Ukrainy Leonid Krawczuk oraz ostatni – Wiktor Juszczenko. Połowa Parlamentu była pusta, ponieważ deputowani frakcji Bloku Julii Tymoszenko oraz Sojuszu Narodowego Nasza Ukraina nie przyszli na tę ceremonię.

Stosunek ukraińskich dziennikarzy do nowo wybranego prezydenta można określić jako specyficzny. Z pewnością Wiktor Janukowycz nie jest politykiem lubianym przez czwartą władzę. Na pierwszy plan w artykułach opisujących zaprzysiężenie wyeksponowano takie momenty jak: samowolnie zamykające się przed Janukowyczem drzwi do Rady Najwyższej czy chowanie przez niego dowodu prezydenta do kieszeni, zamiast zostawienie go w odpowiednim miejscu. Podczas śpiewania hymnu narodowego przez Wiktora Fedorowicza przyglądano mu się wyjątkowo uważ-

²² *Президент Європейської Ради Герман Ван Ромпей привітав Віктора Януковича з обранням на посаду Президента України*, „Представництво Європейського Союзу в Україні” [online], 12.02.2010 r. (wejście na stronę: 15.02.2010 r.), dostępny w Internecie: http://ec.europa.eu/delegations/ukraine/press_corner/all_news/news/2010/2010_02_12_uk.htm.

nie, próbując wywnioskować czy zna on słowa hymnu, czy tylko udaje, że zna²³.

Po złożeniu przysięgi prezydent Wiktor Janukowycz wygłosił inauguracyjne orędzie, w którym przedstawił wizję polityki wewnętrznej i zagranicznej Ukrainy. W sprawach wewnątrzpaństwowych Janukowycz za pierwszorzędne cele uznał przywrócenie Ukrainie politycznej stabilności, zwalczanie skutków kryzysu finansowego, walkę z korupcją i zapoczątkowanie klarownych relacji między władzą a biznesem. Poprawę politycznej sytuacji na Ukrainie Wiktor Fedorowicz widział w odnowieniu systemu skutecznego zarządzania państwem. Kluczową rolę w tym procesie powinna odgrywać Rada Najwyższa, która według prezydenta jest miejscem dla dyskusji²⁴. W polityce zagranicznej Ukraina miała powrócić do wielowektorowości, o czym świadczyły następujące tezy z wystąpienia: „...Będąc mostem między Wschodem i Zachodem, integralną częścią Europy oraz byłego ZSRR jednocześnie, Ukraina wybierze taką zagraniczną strategię, która pozwoli naszemu państwu uzyskać maksymalny rezultat z rozwoju równoprawnych i wzajemnie korzystnych relacji z Federacją Rosyjską, Unią Europejską, Stanami Zjednoczonymi oraz innymi państwami, które oddziałują na rozwój sytuacji w świecie...”²⁵. Ogólnie wystąpienie Wiktora Janukowycza można scharakteryzować jako przeciętne, rytualne przemówienie urzędnika wysokiej rangi, a nie orędzie, w którym prezydent przedstawia wizję rozwoju państwa na najbliższe pięć lat. Brakowało w nim głębi, rozmachu, nawiązania do narodowych symboli i wartości²⁶.

Mimo że dojście do władzy Wiktora Janukowycza wiąże się z wprowadzeniem w polityce zagranicznej Ukrainy wielowektorowości, która to występowała już za czasów Leonida Kuczmy, Unia Europejska liczy na nowy impuls w dwustronnych relacjach między Brukselą a Kijowem.

²³ М. Міщенко, *Народ проігнорував інавгурацію Януковича?*, „Інформаційне Агенство УНІАН” [online], 25.02.2010 r. (wejście na stronę: 25.02.2010 r.), dostępny w Internecie: <http://www.unian.net/ukr/news/news-364704.html>.

²⁴ Mówiąc te słowa, nowy ukraiński prezydent „dał klapsa” Borysowi Gryzłowi, autorowi sformułowania „Państwowa Duma Rosji – nie miejsce dla dyskusji”.

²⁵ Pełny tekst wystąpienia inauguracyjnego prezydenta Ukrainy Wiktora Janukowycza w języku ukraińskim jest dostępny na stronie internetowej niezależnego informacyjno-analitycznego wydawnictwa УРА – Інформ: <http://ura-inform.com/politics/2010/02/25/rech>.

²⁶ В. Димов (директор Центру суспільно-політичних технологій „Форум”) в М. Міщенко, *op. cit.*

Świadectwem nadziei UE jest przyjęcie 25 lutego 2010 roku przez Parlament Europejski rezolucji w sprawie sytuacji na Ukrainie, w której m.in. została wyraźnie potwierdzona możliwość ubiegania się o członkostwo w UE. W punkcie B rezolucja stwierdza: „mając na uwadze, że Ukraina, będąc państwem europejskim, może ubiegać się na mocy art. 49 Traktatu o Unii Europejskiej o członkostwo w UE, jak wszystkie państwa europejskie kierujące się zasadami wolności, demokracji, poszanowania praw człowieka i praw podstawowych, a także zasadami państwa prawa”. Prócz tego za pomocą tego dokumentu Parlament Europejski zwraca się do Rady UE o przekazanie Komisji Europejskiej upoważnienia na wypracowanie mapy drogowej zniesienia wiz podróźnych dla Ukrainy²⁷.

Przewodniczący Parlamentu Europejskiego Jerzy Buzek po ceremonii zaprzysiężenia prezydenta Ukrainy w wywiadzie dla Radio Swoboda skomentował niektóre tezy orędzia Wiktora Janukowycza. Na temat tego, iż Ukraina może być mostem między Europą a Rosją, Jerzy Buzek wyraził opinię, że taka lokalizacja – między dwoma wielkimi sąsiadami – jest bardzo korzystna. Ukraina może mieć dobre relacje z Rosją, co jest niezbędne, jak i z Unią. Dzięki swojej pozycji Kijów także mógłby pomóc zbudować dobre relacje Brukseli z Moskwą. Na pytanie czego Unia Europejska oczekuje od Ukrainy oraz jakie są perspektywy, przewodniczący PE przypomniał o konieczności dokonania przez Ukrainę reform, mających na celu jej przybliżenie do standardów UE, jednocześnie podkreślił skomplikowanie tego procesu. Wielkie znaczenie, według Jerzego Buzka, ma pierwsza wizyta nowego prezydenta w Brukseli. Ten gest ze strony Janukowycza pokazuje Unii Europejskiej, że ona nadal zajmuje ważne miejsce w polityce zagranicznej Ukrainy. Przewodniczący spodziewa się, iż z Janukowyczem na Ukrainie nadejdzie stabilizacja sytuacji politycznej, co z kolei umożliwi pogłębienie współpracy UE z Ukrainą²⁸.

Już w pierwszym tygodniu swojego urzędowania nowy prezydent Ukrainy odbył dwie wizyty zagraniczne, 1 marca do Brukseli oraz 5 mar-

²⁷ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 25 lutego 2010 r. w sprawie sytuacji na Ukrainie, Parlament Europejski [online], 25.02.2010 r. (wejście na stronę: 26.02.2010 r.), dostępny w Internecie: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P7-TA-2010-0035&language=PL&ring=B7-2010-0127>.

²⁸ *Євросоюз чекає від України стабільності і реформ* (wywiad z przewodniczącym Parlamentu Unii Europejskiej Jerzy Buzkiem), „Радио Свобода” [online], 25.02.2010 r. (wejście na stronę: 26.02.2010 r.), dostępny w Internecie: <http://www.radiosvoboda.org/content/article/1968369.html>.

ca do Moskwy. Wizyty te wskazują na główne kierunki ukraińskiej polityki zagranicznej.

W Brukseli Janukowycz spotkał się z przywódcami UE, m.in. z przewodniczącym Rady Europejskiej Hermanem Van Rompuyem, przewodniczącym Parlamentu Europejskiego Jerzym Buzkiem, przewodniczącym Komisji Europejskiej José Barroso oraz wysoką przedstawiciel UE ds. wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Catherine Ashton. Natomiast spotkanie z przedstawicielami Sojuszu Północnoatlantyckiego nie zostało włączone do planu wizyty ukraińskiego prezydenta.

Podczas spotkania z Wiktorem Janukowyczem José Barroso podkreślił, iż „Integracja Europejska jest przyszłością Ukrainy”, przy czym tak ukraińska, jak i unijna strona „integrację” rozpatrywali jako pogłębienie współpracy gospodarczej, m.in. tworzenie strefy wolnego handlu, jednocześnie unikając mówienia wprost o perspektywie członkostwa Ukrainy w UE²⁹.

W celu poprawienia sytuacji gospodarczej Ukrainie zalecano wznowienie współpracy z Międzynarodowym Funduszem Walutowym, która umożliwi UE udzielenie finansowej pomocy stronie ukraińskiej w wysokości pół miliarda euro³⁰. Jako wsparcie dla Ukraińców w rozmowach z MFW ze strony krajów UE Barroso i Janukowycz ustalili, iż do Kijowa zostanie wysłana grupa unijnych ekspertów, którzy ocenią działania anty-kryzysowe oraz udzielą rady stosownie dalszych kroków na drodze ku stabilizacji gospodarczej³¹.

Drugim krokiem, który powinny dokonać władze ukraińskie, jest modernizacja i restrukturyzacja sektora gazowego. Przyjęcie przez Radę Najwyższą gazowego ustawodawstwa zgodnie z europejskim *acquis* pozwoli Ukrainie sfinalizować swoje dostosowanie się do Traktatu Wspólnoty Energetycznej³². Po dokonaniu tych zmian Ukraina stanie się bardziej

²⁹ T. Bielecki, *Janukowycz w Brukseli: Integracja europejska naszym priorytetem*, „Gazeta Wyborcza” [online], 1.03.2010 r. (wejście na stronę: 2.03.2010 r.), dostępny w Internecie: http://wyborcza.pl/1,86758,7615146,Janukowycz_w_Brukseli_Integracja_europejska_naszym.html.

³⁰ J. M. D. Barroso, *Statement following the meeting with the President of Ukraine Viktor Yanukovich*, „Joint Press Point, Europe. Gateway to the European Union” [online], 1.03.2010 r. (wejście na stronę: 2.03.2010 r.), dostępny w Internecie: <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=SPEECH/10/50&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>.

³¹ T. Bielecki, op. cit.

³² J. M. D. Barroso, op. cit.

wiarygodnym partnerem w oczach państw UE w takich kwestiach jak m.in. tranzyt rosyjskiego gazu, skutkiem czego będzie można się spodziewać przyciągnięcia na Ukrainę dużych inwestycji.

Jednym z głównych tematów spotkania w Brukseli była Umowa Stowarzyszeniowa. Przewodniczący Komisji Europejskiej określił tę Umowę jako taką, która zabezpiecza najbardziej dalekosiężne ramy współpracy między Ukrainą a Unią Europejską pozwalając na utworzenie w przyszłości głębokiej i wszechstronnej strefy wolnego handlu. Barroso i Janukowycz wyrazili nadzieję, iż negocjacje nad nową Umową zostaną zakończone „wkrótce” – najdalej w przeciągu roku. Niezwykle ważną kwestią dla strony ukraińskiej jest wprowadzenie ruchu bezwizowego między Ukrainą a UE. Ukraina zniosła obowiązek wizowy dla obywateli UE jeszcze wiosną 2005 roku. Dokonanie takiego samego kroku w stosunku do Ukrainy budzi wiele dyskusji wśród państw Starej Unii. Najbardziej niechętni dla ruchu bezwizowego z Ukrainą są Niemcy uważając, iż otworzy to granice UE dla ukraińskiej przestępczości zorganizowanej. Polska próbuje przekonywać, iż Ukraina nie jest „groźniejsza” od państw Bałkanów Zachodnich, dla których UE zniosła nie tak dawno obowiązek wizowy³³.

Podczas spotkania prezydenta Ukrainy z przewodniczącym Parlamentu Europejskiego Jerzym Buzkiem została poruszona kwestia nadania przez poprzedniego prezydenta Ukrainy Wiktora Juszczenko Stepanowi Banderze tytułu Bohatera Ukrainy³⁴. Parlament Europejski spodziewał się, iż nowy prezydent Ukrainy anuluje uchwałę Wiktora Juszczenki. Zostało to podkreślone w rezolucji Parlamentu Europejskiego z dnia 25 lutego 2010 r. w sprawie sytuacji na Ukrainie³⁵. Wiktor Janukowycz obiecał, iż ta kwestia wkrótce zostanie przedyskutowana.

Wizytę nowego prezydenta Ukrainy w Brukseli można było rozpatrywać także jako próbę przełamania panującego na Zachodzie wizerunku Janukowycza jako polityka prorosyjskiego³⁶. Warto zaznaczyć, iż Wiktor

³³ T. Bielecki, op. cit.

³⁴ Wiktor Juszczenko specjalnym dekretem nadał tytuł Bohatera Ukrainy Przywódcy Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów Stepanowi Banderze 22 stycznia 2010 roku.

³⁵ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 25 lutego 2010 r. w sprawie sytuacji na Ukrainie, op. cit.

³⁶ S. Matuszak, *Janukowycz balansuje między Brukselą a Moskwą*, „Tydzień na Wschodzie” [online], numer 10 (128), 10.03.2010 r. [wejście na stronę: 10.03.2010 r.], dostępny w Internecie: <http://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/tydzien-na-wschodzie/2010-03-10/janukowycz-balansuje-miedzy-bruksela-a-moskwa>.

Fedorowicz zaprezentował się jako osoba przede wszystkim pragmatyczna, która w pełni rozumie jakie problemy i wyzwania stoją przed Ukrainą dzisiaj oraz jako polityk, który jest gotów podjąć działania na rzecz stabilizacji sytuacji w państwie oraz przeprowadzić niezbędne dla Ukrainy reformy. Nowy prezydent zdaje sobie sprawę z tego, iż w obecnych warunkach szybka integracja Ukrainy z UE jest niemożliwa, co zostało z ulgą przyjęte w Brukseli.

Zwycięstwo w wyborach przeprowadzonych zgodnie ze standardami demokratycznymi oraz udana pierwsza oficjalna wizyta w Brukseli sprawiły, iż Wiktor Janukowycz jest postrzegany obecnie przez Unię Europejską już nie jako odpowiedzialny za fałszerstwo wyborów w 2004 r. oraz kremlowski pionek na ukraińskiej szachownicy politycznej, lecz jako pragmatyczny i wiarygodny polityk, zdolny przywrócić Ukrainie stabilność tak gospodarczą, jak i polityczną, która jest tak pożądana przez Wspólnoty Europejskie.

Dla Ukrainy rok 2010 dobiega końca pod znakiem dwuwektorowości w relacjach międzynarodowych. Ukraińska polityka zagraniczna podczas kadencji W. Janukowicza, jak prognozowano wcześniej, charakteryzuje się balansowaniem pomiędzy Rosją a Unią Europejską, co z kolei nie stoi na przeszkodzie w dokonaniu postępów w ustabilizowaniu (zwłaszcza w przypadku Rosji) oraz rozwoju relacji z obu partnerami.

W relacjach z Unią Ukraina dokonała szeregu kroków, które utwierdziły zachodniego sąsiada w podjęciu przez ukraiński rząd działań na rzecz ustabilizowania sytuacji gospodarczej i politycznej oraz dokonania reform mających na celu przybliżenie Ukrainy do standardów Unii Europejskiej. Do głównych wydarzeń, które miały wpływ na rozwój relacji unijno-ukraińskich w 2010 r., można zaliczyć powołanie 11 marca rządu koalicyjnego pod przewodnictwem Mykoły Azarowa w składzie Partii Regionów, Komunistycznej Partii Ukrainy oraz Bloku Litwina, który przyczynił się do stabilizacji sytuacji politycznej³⁷; powrót Ukrainy w kwietniu 2010 r. na międzynarodowe rynki finansowe³⁸; przyjęcie

³⁷ Уряд Азарова: „Казнокрад”, конференсьє, продавець та інші, „Українська Правда” [online], 11.03.2010, [wejście na stronę: 10.11.2010 r.], dostępny w Internecie: <http://www.pravda.com.ua/articles/2010/03/11/4854058/>.

³⁸ Ukraina powraca na międzynarodowe rynki finansowe, „Tydzień na Wschodzie” [online], numer 15(133), 21.04.2010 r. [wejście na stronę: 10.11.2010 r.], dostępny w Internecie: <http://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/tydzien-na-wschodzie/2010-04-21/ukraina-powraca-na-miedzynarodowe-rynki-finansowe>.

w maju 2010 r. przez Radę Najwyższą ustawy o przeprowadzeniu ćwiczeń NATO *Sea Breeze*³⁹ czy udział Ukrainy w nieformalnym szczycie Partnerstwa Wschodniego w Sopocie 24 maja 2010 roku⁴⁰. Również przyjęcie przez rząd M. Azarowa „Planu najważniejszych działań odnośnie integracji europejskiej na 2010 r.”, który zawiera wykaz rozwiązań prawnych, pozwalających na wdrażanie reform, mających znaczenie strategiczne dla zbliżenia Ukrainy z UE⁴¹ oraz przyjęcie 2 czerwca 2010 r. przez komitet prezydencki programu reform ekonomicznych i socjalnych⁴², a także przyjęcie 3 czerwca 2010 r. przez Radę Najwyższą ustawy „O zasadach polityki wewnętrznej i zagranicznej”, która jednak mieści punkt o tym, iż Ukraina jest państwem pozablokowym, co powoduje rezygnację Ukrainy z członkostwa w NATO⁴³. Ważnym elementem było również posiedzenie 15 czerwca 2010 r. Rady Współpracy Ukraina–UE, na którym zostały poruszone kwestie porozumienia w sprawie strefy wolnego handlu i liberalizacji reżimu wizowego⁴⁴ oraz podjęcie przez MWF na początku lipca decyzji o udzieleniu Ukrainie nowego kredytu *stand by* w wysokości 15,1 mld USD⁴⁵. Wielkie znaczenie miało także przyjęcie

³⁹ «Сі Бриз-2010» має стати серйозною підготовкою ВМС України до міжнародної антипіратської операції, 18.05.2010 r. [wejście na stronę: 10.11.2010 r.], dostępny w Internecie: <http://defpol.org.ua/site/index.php/ru/arhiv/2010-01-06-09-33-10/2082-l-2010r->.

⁴⁰ *Nieformalny szczyt Partnerstwa Wschodniego*, „Tydzień na Wschodzie” [online], numer 19(137), 26.05.2010 r. [wejście na stronę: 10.11.2010 r.], dostępny w Internecie: <http://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/tydzien-na-wschodzie/2010-05-26/nieformalny-szczyt-partnerstwa-wschodniego>.

⁴¹ *Ukraiński plan działań na rzecz zbliżenia z UE*, „Tydzień na Wschodzie” [online], numer 19(137), 26.05.2010 r. [wejście na stronę: 10.11.2010 r.], dostępny w Internecie: <http://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/tydzien-na-wschodzie/2010-05-26/ukrainski-plan-dzialan-na-rzecz-zblizenia-z-ue>.

⁴² *Pierwszy poważny program reform na Ukrainie*, „Tydzień na Wschodzie” [online], numer 20(138), 09.06.2010 r. [wejście na stronę: 10.11.2010 r.], dostępny w Internecie: <http://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/tydzien-na-wschodzie/2010-06-09/pierwszy-powazny-program-reform-na-ukrainie>.

⁴³ *Постанова Верховної Ради України Про прийняття за основу проекту Закону України про засади внутрішньої і зовнішньої політики від 03.06.2010 р.* [online], N 2310-VI, [wejście na stronę: 10.11.2010 r.], dostępny w Internecie: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=6&user=1289990276668424>.

⁴⁴ *EU-Ukraine Cooperation Council, Fourteenth meeting, Luxembourg, 15 June 2010*, „EU Press release” [online], [wejście na stronę: 10.11.2010 r.], dostępny w Internecie: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/er/115187.pdf.

⁴⁵ *Nowy kredyt MFW dla Ukrainy*, „Tydzień na Wschodzie” [online], nr 24(142), 7.07.2010 r., [wejście na stronę: 10.11.2010 r.], dostępny w Internecie:

16 lipca 2010 r. przez W. Janukowicza ustawy mającej na celu liberalizację ukraińskiego rynku gazu⁴⁶ oraz podpisanie memorandum pomiędzy rządem i Bankiem Centralnym Ukrainy a MWF, które ma doprowadzić do poprawy sytuacji gospodarczej na Ukrainie⁴⁷. Złożenie przez W. Janukowicza wizyty w Brukseli 13 września było próbą przełamania długotrwałego impasu w negocjacjach Ukrainy z UE odnośnie Umowy Stowarzyszeniowej⁴⁸. W dniu 24 września 2010 r. w Skopje został podpisany przez ministra energetyki J. Bojka protokół o przystąpieniu Ukrainy do europejskiej Wspólnoty Energetycznej, który to zobowiązuje Ukrainę do stosowania rozwiązań prawnych i instytucjonalnych obowiązujących w UE⁴⁹, a w dniu 13 października 2010 r. Ukraina i UE zawarły memorandum o porozumieniu w sprawie Kompleksowego Programu Rozwoju Instytucjonalnego (CIB), którego celem jest reforma ukraińskiej administracji centralnej⁵⁰.

Chociaż przeobrażenia na Ukrainie, zainicjowane przez ekipę nowego Prezydenta, nie zawsze były zgodne z oczekiwaniami UE⁵¹, relacje ukraiń-

<http://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/tydzien-na-wschodzie/2010-07-07/nowy-kredyt-mfw-dla-ukrainy>.

⁴⁶ A. Górską, *Zmiany na ukraińskim rynku gazu*, „Tydzień na Wschodzie” [online], nr 25(143), 21.07.2010 r. [wejście na stronę: 10.11.2010 r.], dostępny w Internecie: <http://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/tydzien-na-wschodzie/2010-07-21/zmiany-na-ukraińskim-rynku-gazu>.

⁴⁷ *Ukraina: Memorandum z MFW – impuls dla reform*, „Tydzień na Wschodzie” [online], nr 27(145), 18.08.2010 r. [wejście na stronę: 10.11.2010 r.], dostępny w Internecie: <http://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/tydzien-na-wschodzie/2010-08-18/ukraina-memorandum-z-mfw-impuls-dla-reform>.

⁴⁸ K. Neczypor, *Ukraina: 16.09.2010 Prezydent Janukowycz z roboczą wizytą w Brukseli* [online], [wejście na stronę: 10.11.2010 r.], dostępny w Internecie: <http://eastbook.eu/2010/09/uncategorized/ukraina-16-09-2010-prezydent-janukowycz-z-robocza-wizyta-w-brukseli/>.

⁴⁹ *Ukraińska energetyka bliżej UE*, „Tydzień na Wschodzie” [online], nr 32(150), 29.09.2010 r. [wejście na stronę: 10.11.2010 r.], dostępny w Internecie: <http://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/tydzien-na-wschodzie/2010-09-29/ukraińska-energetyka-bliżej-ue>.

⁵⁰ *Zainicjowano kluczowy projekt Partnerstwa Wschodniego dla Ukrainy*, „Tydzień na Wschodzie” [online], nr 35(153), 20.10.2010 r. [wejście na stronę: 10.11.2010 r.]. Dostępny w internecie: <http://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/tydzien-na-wschodzie/2010-10-20/zainicjowano-kluczowy-projekt-partnerstwa-wschodniego-dla>.

⁵¹ Dążenie ukraińskiej władzy do sprawowania kontroli nad działalnością zasobów informacji masowej. Zob. więcej w: P. Wołowski, T. A. Olszański, *Sto dni Janukowicza – droga do pełni władzy*, „Tydzień na Wschodzie” [online], 9.06.2010 r.

sko-unijne po prezydenckich wyborach w styczniu–lutym 2010 r. zyskały nowe znaczenie, a mianowicie cechują się pragmatyzmem i przywróceniem zaufania do Ukrainy, jako wiarygodnego partnera w międzynarodowych stosunkach dwu- i wielostronnych.

Poznań, listopad 2010 r.

Summary

The paper presents the attitude of the EU to the Presidential elections in Ukraine which took place this year. It discusses the statements of leading EU politicians related to Brussels–Kiev relations at the time, the impact of the elections on the further development of cooperation between the EU and Ukraine, as well as the activities of the European Parliament intended to support the pro-European policy of Ukraine, headed by the recently elected President Viktor Yanukovich. The paper also presents articles that reported the campaign and its results published in the main European newspapers, such as „Süddeutsche Zeitung”, „Spiegel”, „The Economist”, „The Financial Times”, „Liberation”, „Corriere della Sera” and others, which exerted a significant influence on shaping EU public opinion on presidential elections in Ukraine. The author pays particular attention to the analysis of the first visit of the new Ukrainian President, Viktor Yanukovich, to Brussels. It resulted in the key priorities of the EU-Ukrainian cooperation under the new political circumstances being established.

[wejscie na stronie: 10.11.2010 r.], dostepny w Internecie: <http://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/tydzien-na-wschodzie/2010-06-08/sto-dni-janukowycza-droga-do-pelni-wladzy;SzefSBUzyskujekontrolenadRadąds.Telewizji>, „Tydzien na Wschodzie” [online], nr 23(141), 30.06.2010 r. [wejscie na stronie: 10.11.2010 r.], dostepny w Internecie: <http://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/tydzien-na-wschodzie/2010-06-30/szef-sbu-zyskuje-kontrolę-nad-rada-ds-telewizji>.

